

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Sivistysjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2022	Talousarvio- muutokset 2022	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
200 Toimialan tukipalvelut					
- menot	2 186 484	0	2 186 484	2 365 503	-179 019
- tulot	426 000	0	426 000	356 655	-69 345
- netto	-1 760 484	0	-1 760 484	-2 008 848	-248 364

Riskianalyysi, toteutuminen:

Merkittävimpiä kunnille siirtyviä lisävelvoitteita on tullut varhaiskasvatuksen palveluihin sekä uuden oppivelvollisuuslain myötä. Talouden vastuut lisääntyvät vuonna 2022 sekä 2023. Varhaiskasvatuksen lakisääteiset maksuvähennykset konkretisoituvat täysimääräisenä vuonna 2022. Kasvatuksessa ja opetuksessa kiinteistöriskeihin on reagoitu, vapaa-aikapalveluiden kiinteistöjen kuntokartoitukset alkamassa. Liikunnan ja vapaa-ajan maksutuotot eivät ole palaamassa pandemiaa edeltävälle tasolle. Tukipalvelukustannusten merkittävä kasvu vaikeuttaa palvelutuotantoa.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Palvelurakenteeseen ei ole suunnitteilla muutoksia. Talouden seuranta kuukausittain ja nopea reagointi. Toimintamenojen kriittinen tarkastelu kaikissa palveluissa. Palveluiden kasvusta, tukipalvelujen hinnannousuista sekä lisääntyneistä henkilöstökuluista johtuen esitettiin lisätalousarviota kaupunginvaltuustolle. Vapaa-aikapalvelujen maksutuotot eivät toteutuneet suunnitellusti.

Tunnusluvut

	Ta 2022	Tot 31.12.	Tot-%
Henkilötyövuodet (htv2)	16	15,8	98,8
Tilat m ²	40	40	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Toimintatuotot jäävät arvioidusta 162 000 euroa. Alitus johtuu kotouttamispalvelujen (tuot ja avustukset 3330) korvaukset olivat ennakoitua pienemmät (3 tai 4 vuotta tullut henkilöillä täyteen).

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
5.1 Kaupungin hyvinvointityön kokonaisuuden haltuunotto	Perustetaan kaupungin Hyvinvointityöryhmä Perustetulle Hyvinvointityöryhmälle määritellään työskentelyn tavoitteet ja toimintasuunnitelma	Hyvinvointityön kokonaisuus on lakiin perustuva (uusi) toimintakokonaisuus. Hyvinvointityön valmistelusta vastaa varhaiskasvatus ja hyvinvointipäällikkö (ent varhaiskasvatus ja opetuspäällikkö) sekä hyvinvointisuunnittelija	Hyvinvointiryhmä perustettu TyEla 21.12.2022 (§62). Forssan hyvinvointisuunnitelma 2022 - 2025 valmistunut vuoden loppuun mennessä. Hyväksytään vuoden 2023 alussa.
5.3. Vahvistetaan Forssan nuorisovaltuuston toimintaa	Nuorisovaltuustolle määritellään ohjausryhmä Nuorisovaltuuston vastuuviranomaisen toimesta valmisteluja kokouksia järjestetään vuoden aikana kuusi.	Nuorisovaltuuston Toimintaa on tuettu määräämällä Nuvan vastuuviranhaltija. Lisäksi kokouksissa on paikalla nuorisotoimen edustaja. Esityslistat ja pöytäkirjat kootaan sivistysvirastossa.	Vastuuviranhaltija määritelty ja ohjausryhmänä toimii palvelualueen esimiehet. Valmistelu toimii ja kokouksia vuoden 2022 aikana
5.7 Vakiinnutetaan Lapsiystävällinen kunta -työ	LABU-työkalun käyttöönotto LYK-koordinointiryhmän säännöllinen kokoontuminen: ryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa.	LYK toimintaan osallistuminen vaihtelee. LYK koordinointiryhmän työskentelymuotoja tulee kehittää.	Otettu käyttöön. LYK-koordinaatioryhmä kokoontunut viisi kertaa.
7.1 Toteutetaan Pärjäävä Forssa II -toimenpideohjelmaa kaikilla toimialan palvelualueilla	Jokaisella palvelualueella on määritelty tavoitteet Pärjäävä Forssa II -toimenpideohjelmaan omaa toimintaansa koskien Jokainen palvelualue toteuttaa suunnitellusti vuodelle 2022 asettamia tavoitteita ko. toimenpideohjelmaa koskien.		Pärjäävä Forssa II toimenpideohjelmaa ei ole laadittu eikä hyväksytty.

TOIMIALA 20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU 210 PERUSOPETUS
TILIVELVOLLINEN Sivistysjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2022	Talousarvio- muutokset 2022	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
210 Perusopetus					
- menot	13 769 620	0	13 769 620	14 594 248	-824 628
- tulot	1 628 610	0	1 628 610	2 309 043	680 433
- netto	-12 141 010	0	-12 141 010	-12 285 205	-144 194

Riskianalyysi, toteutuminen:

Erityisen tuen oppilaiden ja maahanmuuttajaoppilaiden määrä on edelleen lisääntynyt, jonka johdosta on jouduttu perustamaan lisää opetusryhmiä (3 opetusryhmää) sekä palkkaamaan opettajia ja ohjaajia suunniteltua enemmän.
 Osa tästä johtuvista lisäkustannuksista voidaan laskuttaa vuoden lopussa muissa kunnissa asuvien lasten kotikunnilta. Lisääntynyt oppilaiden määrä nostaa valtionosuuksia (ei näy toimialan talousarviossa). Koulukiinteistöihin liittyviin riskiin on reagoitu. Tukipalveluiden (ruoka, siivous ja vuokratulot) sekä oppilaskuljetusten kustannusten nousu.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Talouden jatkuva seuranta ja reagointi. Palvelurakenteeseen ei ole suunnitteilla muutoksia, mutta muutoin toimintamenoja tarkkaillaan kriittisesti (Opetusryhmien optimointi, yhdysluokat jne.) Valtiolta erikseen haettavat avustukset (tasa-arvo ym.).

Tunnusluvut

	Ta 2022	Tot 31.12.	Tot-%
Oppilasmäärä	1 420	1 292	90,9
Muiden kuntien oppilasmäärät	50	50	100,0
Henkilötyövuodet (htv2)	190	177,3	93,3
Tilat m ²	16 200	16 200	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Toimintatuotot ylittyvät myyntituottojen ja avustusten osalta.

Myyntituotot, ylitykset: oppilaiden kotikuntien laskutus arvioitua suurempi

Avustukset, ylitykset: VOS avustuksia saatu hyvin.

Toimintakulut ylittyivät henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osalta.

Henkilöstökulut, ylitykset: Hankerahoituksella palkattu lisähenkilöstöä. Valmistavaan opetukseen palkattu lisähenkilöstöä.

Palveluiden ostot, ylitykset: asiakaspalvelujen ostot (sijoitettujen lasten opetuksen kustannukset), majoitus- ja ateriapalvelut (ateriapalvelujen hinnan korotukset) ja matkustus ja kuljetuspalvelut (oppilaskuljetukset)

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
5.1. Lisätään oppilaiden hyvinvointia	Oppilashuollon ja tuen -toimintamalli on otettu käyttöön Kiusaamisen ehkäisyn -tiekartta on hyväksytty. Lukutaidon edistämisen toimenpiteet on määritelty	Erityistä tukea vaativien lasten määrä ei enää kasva. Varhaista puuttumista ja oppilaslähtöisiä ja hyvinvointia painottavat palvelut kehitettävä edelleen.	Työryhmä aloittanut toimintansa 2022. Valmistelu käynnissä kaikkien peruskoulujen oppilaskunnat mukana valmistelussa. Toimenpiteet on määritelty.
5.3 Lasten Forssa - valtuuston ja oppilaskuntien toiminnan vakiinnuttaminen	Koulujen oppilaskuntien hallituksilla on vähintään 4 kokousta vuoden aikana. Lasten Forssa valtuustolla on vähintään kaksi kokousta vuoden aikana.	Oppilaskunnille tarvitaan aktiiviset oppilaskuntien ohjaajat koulun henkilöstöstä	Toteutunut suunnitellusti. Lasten Forssa valtuustolla ollut 2 kokousta
7.3 Hyödynnetään kehityspotentiaali uuden koulun käyttöönotossa	Koulun henkilöstön osallistuminen monitoimikeskuksen henkilöstökokouksiin Toteutetaan ICT -käyttökoulutuksia, joihin osallistuu koko koulun henkilöstö	Uusien toimintamallien käyttöönotto alkanut Johtamiseen tarvitaan lisää panostuksia.	Toteutuu. Käyttökoulutukset ja opastukset toteutuneet. Jatketaan 2023.

TOIMIALA

20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT

PALVELU

230 VAPAA-AIKAPALVELUT

TILIVELVOLLINEN

Kirjastotoimenjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2022	Talousarvio- muutokset 2022	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
230 Vapaa-aikapalvelut					
- menot	5 570 772	0	5 570 772	5 492 773	77 999
- tulot	1 801 372	0	1 801 372	1 470 000	-331 372
- netto	-3 769 400	0	-3 769 400	-4 022 773	-253 373

Riskianalyysi, toteutuminen:

Palveluissa ja tapahtumissa koronarajoituksia oli vielä alkuvuoden aikana. Seurauksena kävijämäärissä ja tuloissa ei kaikissa yksiköissä päästy tavoitteisiin. Henkilöstöressurssien osalta tilanne vaikeutui syksyllä kirjastossa sekä nuorisopalveluissa.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Talven ja kevään koronarajoitusten jälkeinen palveluiden markkinointi ei ole riittänyt kävijämäärätavoitteen saavuttamiseksi kaikissa yksiköissä. Kuosikeskus avattiin yleisölle 29.4.2022. Seutukunnalliset palvelusopimukset solmittiin liikuntapalveluita koskien. Taksoja ja tilavuokria tarkistettiin liikunta- ja nuorisopalveluissa. Akvarellin liikuntasalin osalta hinnoittelu tapahtuu tuntipohjaisesti. Kirjastopalveluiden ostosopimuksen mukaan kaupunki laskutti kuntia palvelusta, jonka avulla pidetään yllä Louna-kirjastojen yhteistä asiakasrajapintaa. Tammelan ja Forssan yhteiskäyttöinen kirjastoauto otettiin käyttöön 1.8.

Tunnusluvut

	Ta 2022	Tot 31.12.	Tot-%
Nuorisopalveluiden käynnit	17 300	18 028	104,2
Kirjastokäynnit	90 900	79 840	87,8
Museokäynnit	7 500	11 105	148,1
Jäähallin käyttötunnit	1 600	2 028	126,8
Harjoitushallin käyttötunnit	1 200	1 291	107,6
Feeniksin käyttötunnit	1 500	1 585	105,7
Vesihelmen kävijämäärä	113 000	117 390	103,9
Vesihelmen kokonaiskävijämäärä * sis. kaikki ohjatut ryhmäliikuntatunnit	136 000	135 901	99,9
Henkilötyövuodet (htv2)	40	41,5	103,8
Tilat m ²	21 360	21 360	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Tulotavoitteissa ei päästy koronapandemian jatkumisen vuoksi tavoitteeseen. Kate ei toteutunut: käyttömenoissa syntyi hiukan säästöä, mutta palvelualueen tulot toteutuivat vain n. 80 %:sti.

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
5.1 Toteutamme vapaa-aikapalveluiden ja nuorisotoimen toimintaohjelmien toimenpiteitä v. 2022 edistääksemme vapaa-aikapalveluiden hyvinvointivaikutuksia.	<p>Pääkirjastossa otetaan käyttöön omatoimiaika kevään 2022 aikana.</p> <p>Laaditaan liikuntapoliittinen ohjelma 30.6. mennessä.</p> <p>Koulunuorisotyön organisointi uudistuvan kouluverkon yläkouluissa syyslukukauden 2022 alkuun mennessä.</p>	Nuorisopalveluiden henkilöstöressurin niukkuus vaikeutti esimiehen riittävän aikaresurssin varaamista toimenpiteiden valmiiksi saamiseen, jolloin sitoutuminen tavoitteeseen ei riittänyt turvaamaan toteutumista.	<p>Laajennetut aukioloajat (omatoimikirjasto) otettu pääkirjastossa käyttöön 21.3.2022.</p> <p>Liikuntapoliittinen ohjelma käynyt lautakunnassa 30.8.2022. Hyväksytty valtuustossa 3.10.2022.</p> <p>Akvarellissa ja seudullisessa lukiossa koulunuorisotyö aloitettiin syksyllä 2022. Keskuskoululla aloitetaan vuoden 2023 alussa.</p>
5.2. Edistämme v. 2022 aikana kaupunkilaisten yhdenvertaisuutta vapaa-aikapalveluissa toimenpitein, jotka vahvistavat kaupungin sosiaalista kestävyyttä.	<p>Forssan museo järjestää lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille maksuttomia tapahtumia vuoden aikana 12 kertaa.</p> <p>Kaupunginkirjasto järjestää lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille maksuttomia tapahtumia vuoden aikana 12 kertaa.</p> <p>Liikuntapalvelut järjestää lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille maksuttomia tapahtumia vuoden aikana 12 kertaa.</p> <p>Nuorisopalvelut järjestää Kojjärven kylän alueella kolme kertaa pop up -nuokkarin.</p> <p>Nuorisopalvelut järjestää lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille maksuttomia tapahtumia vuoden aikana 12 kertaa.</p>	Neljä palveluyksikköä viidestä saattoi tuottaa maksuttomia tapahtumia, jolloin yksikkökohtaiset tavoitteet kyettiin toteuttamaan.	<p>Museolla maksuttomia tapahtumia 32.</p> <p>Vapaaehtoistoiminta käynnistyi uudelleen Japanin-näyttelyn valmisteluiden yhteydessä.</p> <p>Kirjastolla maksuttomia tapahtumia 21.</p> <p>Liikuntapalveluissa maksuttomia tapahtumia 69.</p> <p>Nuorisopalvelut järjesti Matkussa ja Kojjärvellä Pop up -nuokkarit sekä syyslomalla yhden tapahtuman Kojjärvellä.</p> <p>Nuorisopalveluilla maksuttomia tapahtumia 18.</p>
5.3 Otamme kaupunkilaiset mukaan vapaa-aikapalveluiden kehittämiseen v. 2022 edistääksemme kaupungin sosiaalista kestävyyttä.	Liikuntapoliittisen ohjelman laatimisessa kuullaan kaupunkilaisia ja/tai liikuntaseuroja.	Palveluyksiköiden esimiesten yhteistyön avulla kuuleminen ja osallisuuden lisääminen tapa mietittiin jokaiselle yksikölle sellaiseksi, että se voitiin toteuttaa.	Liikuntapoliittisen ohjelman laatimisessa kuultiin vanhusneuvosto, Hyky, junioriseurafoorumi, lisäksi toteutettiin kuntakysely, yhdistyskysely sekä

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
	<p>Lasten Liikennepuiston suunnittelussa kuullaan lapsia (lapsiperheitä).</p> <p>Kaupunkilaiset voivat osallistua kulttuuripalkinnon saajan valintaan esittämällä omia ehdotuksiaan.</p>		<p>koululaisten harrastekysely.</p> <p>Lapsia kuultiin liikennepuistossa juhannusviikolla. He piirsivät tai kirjoittivat toiveistaan liikennepuistoon liittyen. Kuulemiset jatkuivat heinäkuussa.</p> <p>Yleisö sai äänestää kulttuuripalkinnon saajan kuudesta ehdokkaasta.</p>
5.6 Palautamme v. 2022 palvelutarjontamme koronapandemiaa edeltävälle tasolle edistääksemme palveluidemme terveys- ja hyvinvointivaikutuksia	<p>Forssan museon kävijämäärä saavuttaa vähintään 80 %:n tason (2019 kävijöitä 9 171).</p> <p>Kaupunginkirjaston kävijämäärä saavuttaa vähintään 80 %:n tason (2019 kävijöitä 113 695).</p> <p>Liikuntatoimen omien tapahtumien, tilaisuuksien ja liikuntaryhmien kävijämäärä saavuttaa vähintään 80 %:n tason (2019 kävijöitä 8 983).</p> <p>Nuorisopalveluiden kävijämäärä saavuttaa vähintään 80 %:n tason (2019 kävijöitä 21 568).</p> <p>Vesihelmen kävijämäärä saavuttaa vähintään 80 %:n tason (2019 kävijöitä 140 409).</p>	<p>Palveluita jouduttiin rajoittamaan pandemian vuoksi vielä alkuvuodesta. Yksiköiden esimiesten tekemä sitoutunut ja tehostettu markkinointikaan ei riittänyt tavoitteen saavuttamiseen kaikissa yksiköissä.</p>	<p>Museon kävijämäärä oli 11 114 (121%).</p> <p>Kaupunginkirjaston kävijämäärä oli 79 840 (70,2%).</p> <p>Liikuntatoimen tapahtumien kävijämäärä oli 5 559 henkilöä joka on (61,9%). Yleisöluistelussa käyneitä ei ole tilastoitu.</p> <p>Nuorisopalveluiden kävijämäärä oli 18 028 (83,6%).</p> <p>Vesihelmen kävijämäärä oli 117 390 (83,6%).</p>
6.1 Kulttuurimatkailun kehittämishankkeessa vahvistamme kaupungin kestävä elinvoimaa v. 2022 lisäämällä kaupungin tunnettuutta Suomessa ja Euroopassa.	<p>Tekstiili- ja teollisuushistoria- matkailun kehittämishankkeessa tehdään kolme teemareittia.</p>	<p>Teemareitit (toimenpiteet) sisältyivät hankesuunnitelmaan, joten toteutumiseksi ei ollut olemassa merkittäviä riskejä.</p>	<p>Toteutettiin 4 pilottia.</p>
6.4 Kulttuurimatkailua tukevin toimenpitein vahvistamme v. 2022 aikana kaupungin kulttuurista kestävyttä.	<p>Kaksi näyttelyä, joissa esitellään Forssan kuosiperintöä.</p>	<p>Yksikön esimiehen sitoutumisen ja yksikön työn organisoinnin kautta toimenpiteet oli mahdollista toteuttaa, vaikka aika- ja henkilöresurssi vähäinen.</p>	<p>Kuosiperintöä esiteltiin kolmessa näyttelyssä: Maria Jernkvistin Kuosien juhlaa, Kuosikeskuksen näyttely ja Katri Mattilan näyttely.</p>

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
	<p>Kaksi tapahtumaa Forssan kuosiperintöön liittyen.</p> <p>Kaksi yhteistä toimenpidettä matkailutoimijoiden kanssa.</p> <p>Yksi kaupunkikuvaan vaikuttava kuositeko.</p>		<p>Neljä tapahtumaa kuosiperintöön liittyen: luento Ommel-tapahtumassa (Espoo), kuosisuunnittelijoiden Forssa-kävelyt perjantaisin kesän ajan, Tekstiili- ja teollisuushistoria-projektin pilotit kesän aikana sekä luento Bunka-muotikoulussa (Tokio) opiskelijoille.</p> <p>Matkailuhankkeen kick off-tilaisuus oli jo joulukuussa 21. Matkailutoimijoiden kanssa suunniteltiin ja toteutettiin kesäkaudella neljä matkailuhankkeen pilottia. Kehräämöesitteen valmistelu.</p> <p>Akvarellin liikuntasalin graafinen betoni sekä sisäosan seinämaalaus ja sisäteippaukset. Kuosikeskuksen ikkunoiden kuositeippaukset.</p>
<p>7.4 Seutukunnallisten palvelusopimusten avulla tuemme kaupungin taloudellista kestävyttä v. 2022.</p>	<p>Erityisliikunnan järjestämisestä on solmittu sopimukset vuodeksi 2022 kaikkien seudun kuntien kanssa.</p> <p>Louna-kirjastojen yhteisten palveluiden tuottamisesta on solmittu sopimus seudun kuntien kanssa vuodeksi 2022.</p> <p>Vesihelmessä järjestetään koululaisuinteja seudun kaikille kunnille vuonna 2022.</p>	<p>Riskinä oli, että naapurikunnat päättävät järjestää palvelunsa toisin tai luopua niistä kokonaan. Oman esimiestyömme sitoutumisen kautta yhteistyön jatkuminen mahdollistui.</p>	<p>Sopimukset kaikkien kanssa tehtiin.</p> <p>Kirjastopalveluiden tuottamista koskeva sopimus allekirjoitettiin jokaisessa Louna-kirjastokunnassa 15.2.2022.</p> <p>Kaikki seudun kunnat hankkivat koululaisuintipalveluja Vesihelmestä.</p>

TOIMIALA

20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT

PALVELU

240 LUKIOKOULUTUS, TAITEEN PERUSOPETUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ

TILIVELVOLLINEN

Rehtori

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2022	Talousarvio- muutokset 2022	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
240 Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö					
- menot	5 031 436	0	5 031 436	5 148 341	-116 905
- tulot	1 129 503	0	1 129 503	1 081 849	-47 654
- netto	-3 901 933	0	-3 901 933	-4 066 492	-164 559

Riskianalyysi, toteutuminen:

Tavoitteena olevat "Työyhteisön jäsenet kokevat yhteenkuuluvuutta ja ovat motivoituneita työhönsä", "Palveluprosessien kokonaisuus palvelee seutukunnan asukkaita parhaalla mahdollisella tavalla" ja "Väestön koulutustason nousu palvelualueen laajan ja laadukkaan koulutuksen avulla" eivät sinällään sisällä riskejä.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Kiinnostavuuden lisääminen: mm. Forssa.tv:n kautta markkinoinnin ja tunnettavuutta on parannettu, opetuksen laatua ja laajuutta on parannettu. Yhteistyö eri oppilaitosten kanssa: useita yhteishankkeita on aloitettu. Kestävän kehityksen mukainen strategiatyö on aloitettu.

Tunnusluvut

	Ta 2022	Tot 31.12.	Tot-%
Kansalaisopiston (netto-) opiskelijamäärä	1 800	1 373	76,2
Kuvataidekoulun opiskelijamäärä	290	468	161,0
Lukion opiskelijamäärä	440	412	93,6
Musiikkiopiston opiskelijamäärä	445	429	96,4
Kansalaisopiston opetustunnit	5 000	5 100	102,0
Kuvataidekoulun opetustunnit	2 520	2 584	102,0
Lukion opetustunnit	17 000	14 250	16 587
Musiikkiopiston opetustunnit	13 970	13 963	99,9
Henkilötyövuodet (htv2)	60	59,3	98,8
Tilat m ²	8 428	8 428	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Lukio ylitti ta-katteen n. 100 000 eurolla. Lukion valtionosuudet kasvoivat vuodesta 2021 2,68 milj. → 2,80 milj. eli 165 000 eurolla. Tämä raha ei siis näy lukion tilinpäätöksessä kuin "tappiollisena tulona" eli valtionosuus lasketaan tulopuolelle kuntasopimuslaskutuksessa → sopimuskuntalaskutulo pieneni. Tuotot jäävät tavoitteesta n. 64 000 euroa. Syynä sopimuskuntalaskun oletettua pienempi suuruus (valtionosuus oli ennakoitua suurempi). Henkilökulut ylittyivät 71 000 euroa (kuudes ryhmä ykkösvuoden opiskelijoille, hanketyöntekijä (koronaraha-avustuksena tulona). Loikun ruokalaskun kasvu kevästä elokuuhun 5*2488 euroa = 12 440 euroa

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit/aikataulu	Tilanne 31.12.
5.4 Työyhteisön jäsenet kokevat yhteenkuuluvuutta ja ovat motivoituneita työhönsä.	Mm. työhyvinvointiin ja muuttuvaan opetusmaailmaan liittyvät koulutukset ja tapahtumat.	Koulutukset v. 2022 aikana.	Yhteisiä tilaisuuksia on pidetty, yhteisen strategian laadinta on aloitettu.
7.6 Palveluprosessien kokonaisuus palvelee seutukunnan asukkaita parhaalla mahdollisella tavalla.	Palveluprosessien laadukas kuvaus ja toteutus	Palveluprosessit tehty v. 2022 aikana.	Palveluprosessikokonaisuuden tarkempi suunnittelu ja kuvaus ja prosessien kuvaus on aloitettu.
8.4 Väestön koulutustason nousu palvelualueen laajan ja laadukkaan koulutuksen avulla.	Monipuolinen opetustarjonta seutukunnan asukkaille: mm. osaamisen tunnustamisen mahdollistava prosessi, oppilaitosyhteistyö.	Hankkeet ja kehittämistyö jatkuvat v. 2022	Osaamisen tunnustamisen prosessi aloitettu Wahren-opistossa, oppilaitosyhteistyön kehittäminen mm. hankkeissa on aloitettu. .

TOIMIALA 20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT

PALVELU 250 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUT

TILIVELVOLLINEN Varhaiskasvatus- ja hyvinvointipäällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2022	Talousarvio- muutokset 2022	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
250 Varhaiskasvatuksen palvelut					
- menot	8 073 675		8 073 675	8 777 028	-703 353
- tulot	802 170	0	802 170	1 132 672	330 502
- netto	-7 271 505	0	-7 271 505	-7 644 356	-372 851

Riskianalyysi, toteutuminen:

Granite-ohjelmaan kirjatut, toimintaympäristöön liittyvät riskit

Lakien ja säädösten implementointi: implementointi toteutettu, joten riski ei toteutunut.

Väestörakenteen muutos ja vaihtelut varhaiskasvatuspalveluiden tarpeessa: riskiin on varauduttu suunnitelmallisella seurannalla ja mahdollisimman oikea-aikaisella reagoinnilla; riski todentunut osallistumisasteen edelleen lisääntyessä ja samanaikaisesti henkilöstön rekrytointihaasteiden kasvaessa.

Kelpoisten sijaisten heikko saatavuus: riski todentui läpi vuoden huolimatta omien toimien lisäämisellä rekrytoinnin tehostamiseksi (esim. oppilaitosyhteistyö, rekrytointikanavien monipuolistaminen).

Palvelupolkujen kuvaaminen: riski toteutui osittain, koska teknisiä haasteita ei uuden työvälineen käyttöönoton osalta saatu selvitettyä vuoden loppuun mennessä. Tilanne tulee korjaantumaan alku vuonna 2023.

Henkilöstön riittävyys ja saatavuus: riski on todentunut merkittävästi. Tähänkin riskiin on pyritty vastaamaan omin – toki rajallisin – keinoin mm. rekrytointia edelleen tehostamalla ja Forssan hyvää työnantajakuvaa ylläpitämällä. Riski tulee mitä ilmeisimmin todentumaan myös jatkossa johtuen kelpoisen varhaiskasvatuksen työvoiman heikosta saatavuudesta sekä tiettyjä ammattiryhmiä koskevasta varhaiskasvatuksen palkkojen kilpailukyvyttömyydestä Forssassa verrattuna muihin kuntiin.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Kehitettiin edelleen palvelutarpeen seurantaan sekä resursoinnin ennakoarviointia, mutta arvioitua enemmän kasvanut varhaiskasvatuksen osallistumisaste vaikeutti resurssien kohdentamista ja riittävyttä. Em. seurauksena ja talousarviovuoden 2022 ylitykseen perustuen tehdään muutoksia palvelualueen tulevan talousarvion valmisteluun (vrt. entistä voimakkaampi varautuminen palvelutarpeen vuosivaihteluun) sekä tulevan toimintakauden 2023-2024 organisointiin (vrt. toimintavuoden aikana tapahtuva lisäpaikkaresurssien ennakoiva kohdentaminen).

Elokuun alussa toimintansa aloittaneen Akvarellin päiväkotiin koottiin toiminnot Kurjenpesän ja Taikatuulen päiväkodeista; ko. päiväkodin filiaalina toimi Pikku-Akvarelli (ent. Taikatuulen päiväkodin tilat). Toimintakauden 2022-2023 alussa luovuttiin Hämeentie 17:n tiloista sekä yhdestä tilasta Päiväkoti Axel Wahrenissa.

Tunnusluvut

	Ta 2022	Tot 31.12.	Tot-%
0-6 -vuotiaiden ikäluokka (lkm)	751*)	743	98,9
1-6 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen ja esi- opetukseen (%)	84	89	105,9
Varhaiskasvatuksen lapsimäärä			
1-2 -vuotiaat	108	137	126,8
3-5 -vuotiaat	308	315	102,3
esioppilaat	129	125	96,9
Henkilöstö nimikkeittäin (lkm)			
varhaiskasvatuksen opettajat	36	34,5	95,8
varhaiskasvatuksen sosionomit	3	2	66,7
varhaiskasvatuksen lastenhoitajat,	51	66	129,4
varhaiskasvatuksen erityisopett.	5	4	80,0
muut (pk-johtajat, pphoitajat, vto:t, pk-työntekijät, palv.koord.,hanke työntekijät, kop)	47	55	117,0
Henkilötyövuodet	142	154,4	108,7
Tilat m ²	5 006	5 006	100,0

*) vuonna 2022 syntyneiden eli alle 1-vuotiaiden ikäluokka arvioitu 100:ksi

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta

Toiminnalliset tavoitteet toteutettiin vuoden loppuun mennessä suunnitellusti yhtä tavoitetta lukuun ottamatta.
Talousarvio ylittyi. Merkittävät ylitykset kohdentuivat henkilöstömenoihin ja palvelujen ostoihin. Henkilöstömenojen ylitys johtui arvioitua suurempaan palvelutarpeeseen perustuneesta lakisääteisen henkilöstön rekrytoinnista sekä hankkeiden toteuttamisesta.
Palvelujen ostojen määrärahaylitys kohdentui erityisesti ravitsemus- ja puhtauspalveluihin ja perustui ko. palvelujen hinnankorotuksiin sekä edellä kuvattuun varhaiskasvatuspalvelujen kasvuun.

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
5.3 Lisätään varhaiskasvatuksen asiakkaiden osallisuutta.	Palvelualueella on koottu menetelmä- ja materiaalipankki ei-suomea äidinkielenään puhuvien lasten ja huoltajien palveluarviointien toteuttamiseksi ja mielipiteiden kuulemiseksi.	Tavoite toistuu vuosittain, kaikessa palvelutoiminnassa ja kokoaikaisesti. Tavoitteeseen liittyvät riskit kohdistuvat henkilöstön osaamiseen. Riskeihin vastataan työntekijöiden osaamispääomaa kasvattamalla.	Asiakkaiden osallisuuden mahdollistuminen yhdenvertaisesti vaatii huomiota myös tulevana vuosina eli se on ns. jatkuva tavoite. Vuonna 2022 tavoitteeseen liitetty toimenpide toteutui.
5.4 Lisätään ja ylläpidetään varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointia ja työssä jaksamista	Päiväkodeittain laaditaan suunnitelmat tavoitteen mukaiseen toteutukseen. Kaikissa päiväkodeissa on toteutettu työhyvinvointia lisäävän ja ylläpitävän toiminnan suunnitelma. Palvelualueella järjestetään koko henkilöstöä koskien säännöllisesti toteutuva liikunnallinen työhyvinvointi-interventio.	Erilaiset työhyvinvointia tukevat interventiot ajoittuvat koko vuodelle ja ne toteutuvat jokaisessa yksikössä oman, tarkemman suunnitelman mukaisesti. Riskejä ko. tavoitteen toteutumiseksi ovat toimenpiteiden toteuttaminen työajalla sekä yhä kiristyvät olosuhteet. Riskeihin varaudutaan ennakkoinnilla ja toimenpiteiden hyvällä suunnittelulla	Tavoitteeseen liittyvä toimintaympäristön synnyttämä riski todentui kevään ja alkusyksyn pandemia- ja työmarkkinatilanteesta sekä henkilöstön heikosta saatavuudesta johtuen. Riskin toteutumiseen vastattiin noudattamalla laadittua varautumissuunnitelmaa ja erilaisia henkilöstöjärjestelyjä toteuttamalla sekä yksikkökohtaisia työhyvinvointitoimia tehostamalla. Tavoitteen toimenpiteet toteutettiin suunnitellusti.
5.7 Vahvistetaan lasten valmiuksia toimia yhdessä toistensa kanssa.	Jokaisessa päiväkodissa ja perhepäiväkodissa laaditaan/päivitetään Toista kunnioittavan käytöksen -suunnitelma aikuisen työn tueksi toista loukkaavan käytöksen ehkäisemiseksi lapsiryhmissä. Yhdenvertaiset lapset -hankkeen tuella kootaan koko palvelualueen henkilöstön käyttöön tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisen materiaalipankki. Jokaisessa yksikössä valitaan heille sopivat menetelmät tai toimintatavat kootusta tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisen materiaalipankista ja kirjataan ne vuosi- ja lukuvuosisuunnitelmiin.	Tavoitetta edistetään eri toimenpitein läpi vuoden. Tavoitteen toteuttamiseen ei liity oleellisia riskejä.	Tavoite ja sen toimenpiteineen toteutettiin.
Lisätään varhaiskasvatuksen	Liitetään IMS-ohjelman prosesseihin kaikki niihin	Tavoite toimenpiteineen ajoittuu koko	Arvioituja riskejä ei voitu tavoitteen toimenpiteillä

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
henkilöstön mahdollisuuksia hyödyntää työssään tarvitsemaansa tietopääomaa.	<p>oleellisesti kuuluvat toimintaohjeet ja muut dokumentit.</p> <p>Perehdytetään varhaiskasvatuksen henkilöstö IMS-ohjelman käyttöön.</p> <p>Arvioidaan IMS-ohjelman käyttöönottoa.</p>	<p>talousarviovuodelle. Riskit tavoitteen saavuttamisessa liittyvät työntekijöiden motivaatioon IMS-ohjelman käyttöönotossa sekä käyttöönoton teknisten kysymysten ratkaisemiseen. Riskeihin pyritään vastaamaan johdon ja esimiesten esimerkillä, käyttöönoton optimaalisella aikataulutuksella sekä yhteistyöllä toimialan ja kaupungin ICT-toimijoiden kanssa.</p>	<p>ehkäistä täydellisesti, koska toimenpiteiden toteuttaminen siirtyi teknisten haasteiden takia osin alkuvuoteen 2023. Toimenpiteiden toteutuksen viivästyessä merkittävimpien prosessien toimintaohjeet ja dokumentit välitettiin henkilöstölle edelleen muita kanavia käyttäen.</p>
7.8 Lisätään tavoitteellista viestintää varhaiskasvatuksessa palvelualue- ja yksikötasolla.	<p>Määritellään palvelualue- ja yksikkökohtaisesti viestintävastaavat ja heidän toimenkuvansa.</p> <p>Arvioidaan viestintäjärjestelmän mukaisen toiminnan toteutumista.</p>	<p>Riskinä tavoitteen toteuttamiselle on aikaresurssin vähyys. Riskiin pyritään vastaamaan esimiesten sitoutumisella teemaan ja työn organisoinnilla siten, että tavoitteen mukainen toiminta on henkilöstöä kuormittamatta mahdollista.</p>	<p>Riski ei ole todentunut ja tavoitteelle asetetut toimenpiteet toteutettiin. Ko. tavoite on ns. jatkuva tavoite ja sen toteuttaminen jatkuu myös tulevana vuosina.</p>

TOIMIALA 20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU 280 TYÖLLISYYS- JA ELINVOIMAPALVELUT
TILIVELVOLLINEN Työllisyys- ja palvelupäällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2022	Talousarvio- muutokset 2022	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
280 Työllisyyspalvelut					
- menot	4 295 708	0	4 295 708	4 007 606	288 102
- tulot	2 350 660	0	2 350 660	2 237 947	-112 713
- netto	-1 945 048	0	-1 945 048	-1 769 659	175 389

Riskianalyysi, toteutuminen:

Palvelutoiminta on toteutunut valtaosin suunnitelman mukaisesti. Toimintakatteen ennuste on noin 93,5 % ja talousarvioon nähden ylijäämäinen. Työmarkkinatuen kuntaosuus on vähentynyt hieman yli 20 prosenttiyksikköä. Työllistyminen työmarkkinoille on ollut positiivista ja toimialakohtainen osaamisen vahvistaminen on edennyt. Mahdollinen taantuman alku tai inflaation kasvu ei ole vielä loppu vuonna vaikuttanut merkittävästi toteumaan. Hyvinvointialueen valmistelu toteutettiin tavoitteena liikkeen luovutus.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Työpajarakenneuudistuksen hyödyntäminen palvelutoiminnassa on toteutunut toimialalähtöisesti asiakkaiden osaamista vahvistamalla tutkintopohjaisesti. Kustannustehokkuuden parantaminen työpajoilla ja valmistuksessa on toteutunut pääosin, materiaalikulut ovat osin hintojen nousun myötä kohonneet. Systeeminen yhteistyö Virta-verkoston kanssa on toteutunut muun muassa työryhmissä. Ennakointitiedon ja tilannekuvan ylläpitäminen ja johtopäätösten mukainen toimintatapa on toteutunut elinvoimakatsausten ja muun seurannan myötä sekä yhteistyössä lautakunnan kanssa.

Tunnusluvut

	Ta 2022	Tot.31.12.	Tot-%
Osallistumisaste (Kelasto vuosi ka. %)	51	53	103,9
Positiivinen eteneminen palveluissa (%)	12	22	183,3
Työmarkkinatuen kuntaosuus (ka. € / kk)	76 250	60 460	79,3
Yritystiimin yrityskäynnit (kpl)	20	15	75,0
Asiakasohjauksen jatkosijoittumiset (kpl)	700	903	129,0
Asiakastyytyväisyys (arvosana)	8,8	8,2	93,2
Työpaja-osallistumisaste (ka. %)	30	38	127,0
Henkilötyövuodet	65	57,1	87,8
Tilat m ²	3 547	3 547	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Tavoitteet toteutuvat valtaosin talousarvion mukaisesti ja osaa tavoitteista jatketaan tulevana toimintavuotena. Toimintakatteen ennakoidaan toteutuvan ylijäämäisenä, tuotot 93,7 %, kulut 93,6 %.

Tavoite	Toimenpiteet	Riskit	Tilanne 31.12.
4.2 Työnantajien kanssa	Toteutetaan Yritystiimin monialaisia yrityskäyntejä eri toimialoille	Yhteistyömalli	Q1-2: 10 kpl tehty, rekrytointikartoitusta, verkostotyö. Q3-4: tehty 5 kpl. Lisäksi Tule Tekijäksi-tapahtumat.
6.2 Pitovoimaa lisäävä kotouttamistyö	Rakennetaan osakokonaisuus kieli- ja työelämävalmiuksien edistämiseksi työpajoilla Suomen kielen osaamisen arvioimisen kriteerit ja työmenetelmät määriteltä asiakasohjauksessa	Menetelmien vaativuus, käytettävissä oleva asiakasaika.	Q1: suunnittelu, Q2: pilotti työpajalla. Q3-4: määrittely ja koonti. Painotus kielivalmiuksissa, yhteistyössä Kotouttamon ja työpajojen kanssa. Q1-2: suunnittelu, Q3-4: toteutus. Arviointi- ja suunnitelmepohjat, kielitasotestit ja suullinen arviointi.
7.6 Liinisti kehittäen ja resurssiviisaasti toimien	Tehdään palvelualueen toimintajärjestelmän kuvaus	Projektinhallinta	Q3: suunnittelu, Q4: kuvaus ja käsikirja valmiita.
7.7 Tuloksekas verkosto	Rakennetaan työllisyydenhoidon allianssiyhteistyötä verkoston kanssa	Yhteistyömahdollisuuksien laatu, asiantuntijoiden osallistuminen valmisteluun	Q1: Ohjausryhmä- ja työryhmien yhteistyö, yhteydenpito ja suunnittelu. Q2: hankevalmistelu, ohjausryhmä. Q3: työryhmätyöskentely jatkunut. Q4: hankehaku, yhteistyöpäivät, viestintäyhteistyö.
8.4 Vaikuttava pajatoiminta	Asiakasohjauksen suuntaaminen toimialalähtöiseksi syventämällä osaamisen vahvistamiseen keskittyvän valmennusmallin käyttöä työpajoilla	Työpajauudistus ei etene	Q1: Valmennusmallia kehitetty. Q2: Tutkintokohtaista määrittelyä ja arviointia. Q3: Yritysyhteistyön mahdollisuuksia tunnustettu, Pajalta töihin -hankkeen dokumentointi. Q4: Toimialakohtainen asiakaspaikkojen ja palvelupolkujen määrittely tässä vaiheessa valmis.